

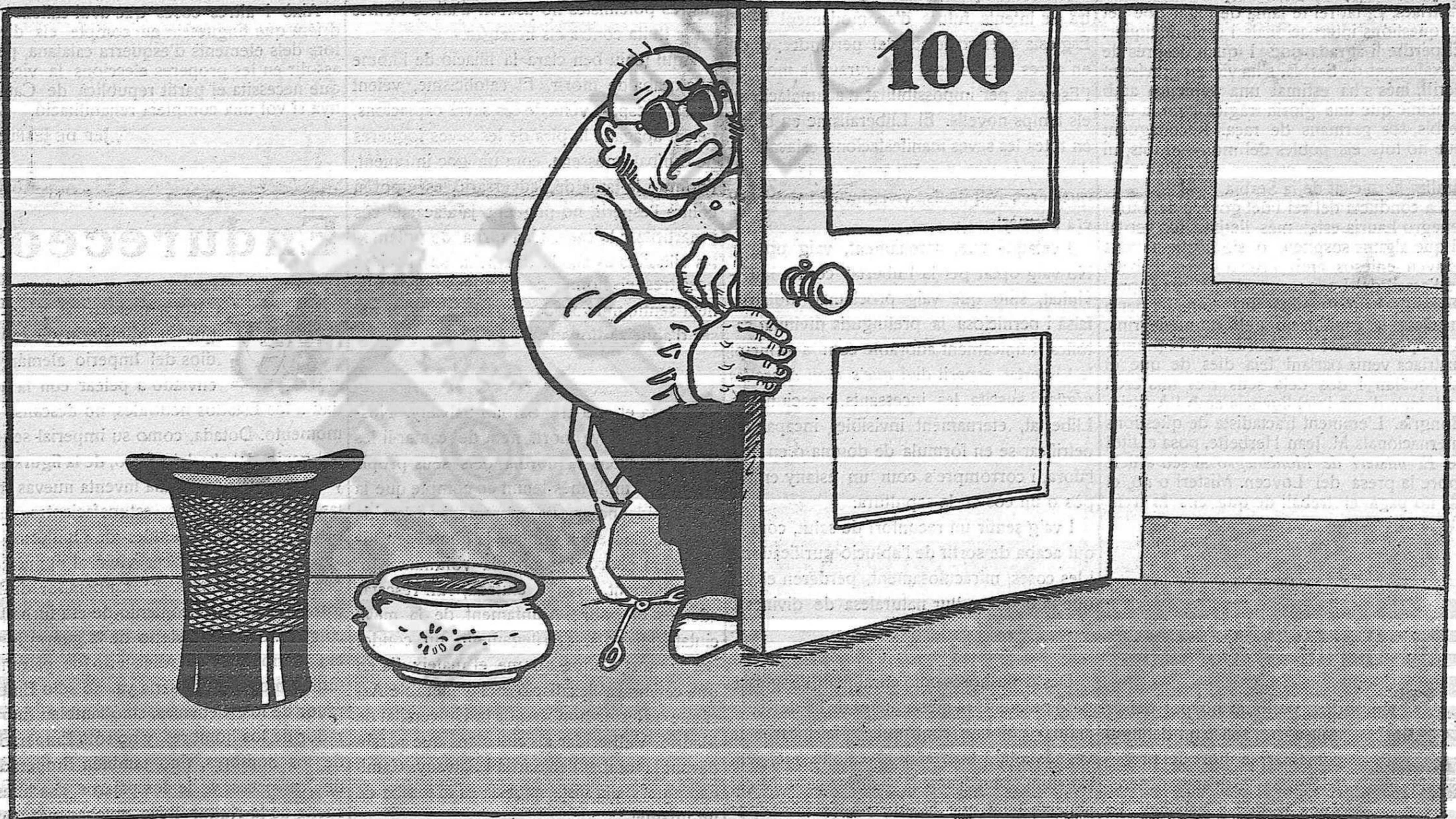
ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA
CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ADMINISTRACIÓ I REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMELA DEL MIG, NÚM. 20, BOTIGA
TELÉFONO 4115 - BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fóra de Barcelona, cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50.—ESTRANER, 1'80

El senyor Esteve, esverat

— Encara vaguen aquests diables d'obrers?...

Rectificació

Resulta ara que no tenim mà oculta en la qüestió de les vagues... Ja no hi ha ombres, ni conspiracions, ni misteris.

El que ho va dir se n'ha desdit. El senyor Suárez Inclán, governador civil de la província, ha declarat solemnement, després d'una eficaç visita del cònsul de França, que tot allò eren cabories.

Està bé. El governador ha rectificat. Els diaris igualment. La policia no ha tro-

bat rastre d'or estranger entre els elements vaguistes... La fantasia està desfeta. Però la pianxa ¿qui ia desjà?

S'ha convençut el senyor governador de la falsetat de les veus que ell recollí. ¿No hauria estat més discret no recollir-les sense realitzar abans les oportunes averiguacions?

Diuen que al govern civil de Barcelona hi envien personatges d'altura. L'altura del senyor Suárez Inclán, com la del senyor Andrade, bé prou que l'hem poguda veure. Si aquests són els polítics alts de Madrid ¿com deuen ésser els baixos? Perquè és el cas que, a pesar dels governadors ministrables i ex ministres, en aquell vell casalot del Passeig de la Duana hi apareix tot sovint la resplendor de la famosa aurora boreal.

El cas del Montenegro

LS diaris aliadofils, parlant de la capitulació del Montenegro, diuen que la dita capitulació pot causar cert efecte moral, però cap efecte material, militar. Aquesta afirmació és evident. El Montenegro era com un gra d'arena en una platja. La seva retirada com a Estat bel·ligerant no ha de tenir cap influència sobre la marxa ni molt menys sobre el final de la guerra.

Però volem fer remarcar que aquí, a Catalunya, la gent ha acollit la nova amb una perfecta indiferència. Això és una prova del bon sentit de la nostra gent. Aquí, ni tan sols efecte moral ha produït la capitulació, a pesar de constituir pel gros públic una sorpresa, un fet inesperat. Fins els mateixos germanòfils s'han abstingut de donar-hi importància i de entusiasmar-se. Uns quants titulars mitjans—no han arribat a ésser grossos—en la secció telegràfica dels diaris germanòfils, i res més...

En realitat, la cosa val poc la pena. Va tenir importància l'aixafament de la Serbia, del qual és un efecte la rendició del Montenegro. Però aquesta, en si, no té transcendència. Resistint fins al darrer moment, els montenegrins haurien fet perdre deu dies als exèrcits austríacs que els envoltaven i els haurien causat uns quants centenars de baixes més. Això és tot.

D'altra part, val a dir que per a les cancelleries i per als ben enterats de la marxa de les coses, la rendició del Montenegro a l'Austria no ha estat cap sorpresa. En primer lloc, el rei Nicolau havia estat ja diverses vegades, abans de la declaració de guerra i després d'ella, en tractes i pactes amb els austríacs. El tal rei té fama de jugar poc nèt en qüestions internacionals i diplomàtiques. El perdre li agrada poc. I quan després de l'aixafament de Serbia, s'ha vist en gravíssim perill, més s'ha estimat una avenença amb l'enemic que una gloria tràgica com la dels serbis, sos germans de raça. Reconequem que no tots els pobles del món—ni tots, ni la major part—són capaços d'arribar a la sublim heroicitat de la Serbia.

La conducta del rei i del govern del Montenegro hauria estat més lletja si fos veritat el que alguns sospiten, o sigui que aquells estaven entesos amb l'Austria des d'abans de l'assalt del Lovcen, en el qual cas el pretès assalt hauria resultat una comèdia per a justificar la capitulació dels montenegrins. A propòsit d'això se recorda que la premsa austríaca venia parlant feia dies de que el rei Nicolau i dos dels seus tres fills eren partidaris d'una intel·ligència amb l'Austria-Hongria. L'eminent tractadista de qüestions internacionals M. Jean Herbert, posa el títol de *El misteri de Montenegro* al seu article sobre la presa del Lovcen. Misteri o no, el cas no paga el treball de que ens hi trenquem el cap.

FULMEN

En Sardá i Salvany

AQUEST periòdic no pot deixar transcórrer sense un detingut comentari la mort del prebere Sardá i Salvany, ocorreguda fa poc a Sabadell. La premsa falsament lliberal ha ocultat, amb hipocresia, la significància d'aqueix coral enemic. Nosaltres li ajudarem a fer memòria.

En Sardá i Salvany era un home representatiu, com cap altra figura del catolicisme espanyol d'avui. Tenia una freda lògica, qui ignorava absolutament les pietats i conciliacions. Era un plumífer sec, orfe d'esperit, i en el qual covaven en potencia totes les crudeltats històriques del catolicisme. Posèu en Sardá en temps d'un Ferrán III, d'un Felip II, d'un Carles II, i hauria eclipsat els Arbuès i Torquemada.

Era jo criatura. La meua ànima s'obria, tendria i vibràtil, com una poncella sota l'aire i el sol. Començava a néixer en mi aquella gran frissança d'infinít qui és tota la meua vida superior. Sentia, en un revers de totes les coses, la presència divina. Les meves primeres lectures varen ésser exclusivament religioses, inspirades en un afany d'interrogació qui escorcollava en el fons de les aparicions l'halè d'un Déu. Interiorment, jo'm sorprendia endreçant a les coses que trobava en el meu camí la pregunta de la Sulamita: «¿Hauríeu vist passar al meu Estimat?»

Va ésser aleshores que va caure en mans meves l'opuscle d'en Sardá i Salvany *El Liberalisme es pecado*. Era un dia, passant distretament la vista pel mostrador d'una llibreria catòlica. El títol, rotunde i clar, va sorprendre'm com una fuetada. Perque jo aleshores tenia ja la meua divinitat femenina, qui em protegia el somni en una ombra familiar: la Llibertat. El títol d'aquell llibret me senyalava una lluita a mort entre el Déu i la Deesa, entre la divinitat mascle i la femella. ¿Hauria d'optar, *varonilment*, entre l'un i l'altra? Vaig comprar el llibre; i ja a casa, vaig devorar-lo d'una sola lectura...

L'efecte va ésser capital. Era veritat! El Liberalisme i l'Església eren incompatibles! El propi catolicisme s'havia tallat els ponts de la retirada. No hi havia conciliació possible. L'infalibilitat pontificia ens garantitzava contra els intents futurs d'acomodament de la Església a les societats del pervindre; o, dit en altres termes, ens assegurava la mort de l'Església per impossibilitat d'acimatació an els temps novells. El Liberalisme en bloc i en totes les seves manifestacions, estava condemnat *ex cathedra*. Els textos de les encicliques eren palpitants, vivissims. El dubte no era permès!

I vetaquí que, serenament, vaig optar... No vaig optar per la Llibertat contra la Divinitat, sinó que vaig proclamar idolatria, falsa i perniciosa la pretinguda divinitat catòlica, i únicament adorable com a principi la Llibertat, esperit diví *que's mou sobre les aigües* i suscita les incessants creacions; la Llibertat, eternament invisible, incapaç de petrificar-se en fórmula de dogma o en metàfora, i corrompre's com un estany en repòs o un còs en la sepultura.

I vaig sentir un reconfort de salut, com el qui acaba de sortir de l'ablució purificadora; i les coses, miraculosament, perderen el vel que m'ocultava llur naturalesa de divines...

Des d'aleshores odió coralment l'Església, però odió encara més aqueixa turba de «sens ànima» qui han contribuït a falsificar a la vegada a la Llibertat i el catolicisme, fent possible pràcticament l'absurda aliança; aqueixa gent que ha obert a les intrusions eclesiàstiques el nostre nom falsament sorgit de la Revolució.

He tingut odi, odi noble i cavalleresc, a l'Església com institució, trobant-me sempre disposat amb gust a creuar les meves armes amb les d'ella. Però, en canvi, he sentit una doble repugnància; repugnància contra l'eclesiasticisme que ha acceptat una interessada cooperació amb aquell mateix liberalisme herètic, i repugnància contra els lliberals qui han besat com esclaus la mà fuetejadora de l'Església, la mà qui acabava de proscriure'ls com a rèprobs, senyalant-los a la vergonya i a la ira del poble. L'Església, pos-

seidora del domini exterior de la societat, ha consentit en abandonar a un lliberalisme prevaricador les engrunes del domini polític; i els governs, posseïdors de la força activa i fruidors del poder retributiu, han abandonat a l'Església l'educació i la formació del poble, ja que això afavoria la conversió dels súbdits en ovelles, sumises a tota autoritat.—Un mutual *do ut des*. Una doble vergonya.

Però en el llibel d'en Sardá i Salvany hi havia una cosa més trascendental que la claretat de les afirmacions irrefutables. Hi havia una moral, además de la doctrina. Hi havia un programa de guerra contra el nou heretge, contra el lliberal. Tots els periòdics d'esquerra haurien d'anar publicant, per a divulgar l'oprobri, aquelles pàgines infectes. Mai aqueix famós maquiavelisme jesuític, *el fi justifica els medis*, haurà trobat més cínica expressió: «Si tiren contra vosaltres amb un arc o un fusell, no tiraran contra l'arma, sinó contra l'arquer, contra el fuseller. Així, contra el lliberal, totes les ofenses són permeses. Ridiculitzèu els seus defectes, treieu a la llum les vergonyes de la seva vida privada, infamèu el seu nom i la seva casta! Procurèu isolar-lo de la societat o reduir-lo per fam. Anèu contra el pecador, i no ja contra el pecat! Res de compassió! Una llarga tradició eclesiàstica abona aqueixa conducta. Els SS. PP. de l'Església i els seus més il·lustres polemistes no usaven d'altres termes en la lluita contra els heretges.»

Aquí teniu ben clara la filiació de l'home que acaba de morir. El catolicisme, veient oscada l'espasa vella de les seves expiacions, veient apagada la pira de les seves fogueres de canibal, mossega, com un goç impotent, l'honra i la fama de l'adversari; les emprèn contra l'esperit, no poguent ja atacar el còs i martiritzar la carn. Una turba de polemistes vil·lissims és eixida d'aquella suscitatció; i nosaltres, els homes de les noves integritats, hem sentit, mil vegades, en els talons, el rosc d'aqueixa llopada.

Tal era el prebere Sardá i Salvany. Nosaltres, en la seva mort, hem de cantar-li les absoltes segons la norma dels seus propis concells; i molt més tenint en compte que la seva maldat no va estar merament en la vida privada, sinó en la pública, ja que el seu llibel és un padró d'ignominia voluntaria. Jo, personalment, com a ciutadà, vull rescatar además el pobre Ajuntament de la meua ciutat, qui votà, sacrílegament, un condol per la mort d'aquest home el mateix dia en que celebrava l'exaltació del venerable Azcarate a Rector honorari de la Universitat de Madrid. Vull cridar als ciutadans que passin davant la tomba d'en Sardá i Salvany: Caminant, desvia la vista; aquesta és la tomba de un infame!

GABRIEL ALOMAR

Parlem-ne, també

EM vist que alguns diaris ja comencen a parlar de les properes eleccions legislatives i com que aquesta vegada les estimem de immensa transcendència per a Catalunya en general i especialment per a Barcelona, creiem convenient també donar-hi cullerada.

Es absolutament indispensable que l'es-

querra catalana recobri ses perdudes posicions obtenint una victòria esclatant a Barcelona, i aquesta victòria la creiem possible si els elements directores del partit republicà tenen enteniment i patriotisme.

Parlarem clar i català com sempre, ja que el nostre desinterès en aquestes lluites ens permet dir les coses sense eufemismes ni contemplacions.

En primer lloc convé una intel·ligència lleal i generosa entre tots els elements aventurats. No n'hi ha prou en que s'uneixin dos partits que encara que representin la majoria de republicans, no representen tot el partit republicà. Per a vèncer a 25.000 vots de dreta, 20.000 vots republicans no serveixen de res, mentre que 20.000 i 10.000 poden deixar a les dretes amb les minories i encara poguer les esquerres escollir per a les minories als adversaris més inofensius. Cal, doncs, ajuntar a tots, absolutament tots els elements d'esquerra, socialistes inclús.

Además la candidatura de Barcelona ha d'ésser ben catalana. I consti que per la seva actuació a Catalunya creiem que el nom d'en Lerroux no la descatalanitzaria ni una engruna. Lo que no podem admetre és *cuneros* de cap mena. Ningú té dret, per autoritat i mèrits que tingui, a portar-nos un senyor de *Vitigudino* o de *Calasparra* per a que els catalans el fem personatge. Sobren dintre el partit republicà a Catalunya homes de suficients qualitats i de prous mereixements per a omplir una candidatura de cordial unió republicana, en la que amb en Lerroux i en Corominas hi vagi un Layret o un Alomar, i un Hurtado o un Laporta; en la que hi siguin representades les classes treballadores amb un nom prestigiós com el d'en Salas Anton, per exemple; en la que no s'hi vegi l'afany de sobre-pujar un partit sobre tots els altres partits, sinó el desinterès de tots en benefici del triomf de tots.

Això i altres coses que avui callem voldríem que tinguessin en compte els directores dels elements d'esquerra catalana, per a assolir en les properes eleccions la victòria que necessita el partit republicà de Catalunya si vol una completa rehabilitació.

JEP DE JESPU

Endureceos

LA tropa mercenaria y servil, que el Ministerio de infundios del Imperio alemán ha enviado a pelear con la verdad a los Estados neutrales, no descansa un momento. Dotada, como su imperial señor, del genio del charlatanismo, de la figuración y del embuste, cada día inventa nuevas trovas, nuevas noticias estupefacentes. Los oislos y los correveidiles de Guillermo se han empeñado en hacer vivir al mundo en perpétua inocentada. El Emperador de los cafres puede estar contento de esa turba vocinglera. Si su Ministerio de la guerra fuera tan bueno como su Ministerio de patrañas, Guillermo el Bruto sería ya no sólo Emperador de los Alemanes, sino también Emperador de los hombres, y no sólo Emperador de los hombres, sino también Emperador de los peces y de los pájaros. Esa hueste suelta de la Kultur lleva muchas más veces derrotada a la verdad, que Hindenburg y Mackensen a los rusos.

Ellos y nada más que ellos son los que hacen correr ahora que Francia está cansada de luchar, que Francia ha llegado al agotamiento, que Francia desfallece, que Francia no puede mas y desea la paz a cualquier precio. La paparrucha lleva la marca del laborantismo progermánico, lleva el «made in Germany» a la vista.

Los teutómanos españoles, que tienen unas tragaderas de avestruz y un vientre incapaz de saturación, podrán deglutir esa bola. Pero los que conocemos a Francia, los que-

conocemos a la nación Mesías y a la República Madre, ya sabemos a qué aternos en ese respecto.

En Francia el Gobierno y el pueblo son *jusqu'aboutistas*, son partidarios de la guerra a ultranza, de la guerra reparadora y vengadora. Francia no quiere la paz sino la victoria; no quiere el reposo animal en la alcoba caliente y la molicie de una atmósfera de comedor, sino la justicia. Francia no puede vivir sin decoro. Preferiría ser derrotada gloriosamente a dejar de combatir por el derecho. Antes honra sin barcos, que barcos sin honra, exclama como nuestro Méndez Núñez.

«Francia no es una nación de presa, decía Briand el tres de noviembre último en la Cámara. A pesar de haber vivido más de cuarenta años con una llaga terrible en el costado (Alsacia y Lorena), no ha exhalado un gemido, no ha lanzado un grito de venganza. Pero ahora se la ha provocado, se la ha obligado a luchar, y no dejará las armas,

mientras Alemania conserve su pico y sus uñas, su maldad criminal y sus intenciones homicidas».

De un modo parecido se expresaba el otro día Barthou en la Sorbona. «Nosotros, decía, no transigiremos jamás con el deshonra. No escucharemos los cantos de sirena y las tentaciones equívocas de los emisarios de la paz alemana. Fieles a nuestros aliados y a nosotros mismos, no trataremos sino con un enemigo vencido, no trataremos sino cuando y como a nosotros nos venga. Nosotros no hemos de consentir jamás en hacer otra paz, que no sea la paz francesa, la paz de derecho, de dignidad y de justicia, que asociará a las reparaciones del pasado, abolido por las armas de nuestros soldados, las garantías del porvenir, debidas a la Francia reconstituída, engrandecida y ennoblecida por la victoria».

«Los 14 mil millones del empréstito suscritos por el pueblo francés, expresan su voluntad—afirmaba hace poco el Ministro

de Hacienda de la República—y quieren decir: ¡Guerra, hasta que los turcoalemanes sean completamente derrotados! ¡Guerra, hasta que Francia y sus aliados hayan obtenido las reparaciones legítimas! ¡Guerra, hasta que nuestros bravos soldados hayan recibido la recompensa total de sus esfuerzos y de sus sacrificios! ¡Guerra, hasta que la guerra acabe por nuestra victoria absoluta!»

En términos análogos se han expresado estos días Joffre y Poincaré en los saludos que con motivo del año nuevo han dirigido al ejército. Y de la misma manera piensan los socialistas de la nación hermana. Los revolucionarios de hoy dicen, como los de 1870 y como los de 1793: «El pueblo francés no puede hacer la paz con un enemigo que está en su territorio».

En esto, la unanimidad es perfecta. Los textos citados son edificantes e ilustrantes. Se podrían multiplicar. Pero no hace falta. Francia siderada, al principio, por la catástrofe, turbada un momento por lo inopinado de la invasión bárbara, ha recobrado su serenidad, y se ha repuesto por completo de sus primeros descalabros. Ahora, la consigna de todos los franceses es esta: «Tenir». O esta otra: «Jusqu'au bout». O esta otra de los soldados de Anibal: «Aut vincendum, aut moriendum». Todos los franceses piensan que el hacer una paz coja sería una locura y un crimen. Sería además una traición. Sería traicionar a los héroes muertos y a la Bélgica mártir. Y de esto Francia no es capaz.

Oidlo bien, pues, y entendedlo, «boches» de naturaleza y de afición. Francia no «rebla». Francia es «imbrisable». Francia es incorruptible. La matrona ultrajada no entrará en componendas con los miserables que la han querido violar. Francia no envainará su espada, hasta que los sueños de hegemonía cósmica de los alemanes no se hayan desvanecido totalmente, hasta que no sea yugulado el imperialismo, hasta que no pueda exclamar, como los espectadores de los circos romanos, cuando el gladiador vencido recibía un golpe mortal: «Habet!».

ANGEL SAMBLANCAT

Londres, enero de 1916.

El cardenal Mercier al Vaticà

Mercier.—Ja ho veieu, Sant Pare, com ens han destruït les catedrals, a Bèlgica!

Benedicte.—Es trist, sí; però d'això fes el favor de no parlar-me'n, perquè aquí tota la parroquia és germanòfila.

abans. Serbia, Montenegro, la evacuació dels Dardànels... És una llàstima!

Ja tenim l'Ajuntament arranjat. Tot ha anat bé, ha sigut noi, vui dir que cada un s'ha col·locat en el lloc que desitjava i que ja veuràn com allò de la impacable hostilitat són orgues. Ara esperem a veure quines iniciatives ne surten de la Casa Gran i quines se'n pensen els jovincels de la *Lliga* i els austers republicans, Callén, Polo, Ulled, etcètera.

A la Diputació veig que segueixen fent broma a l'esquena dels radicals; ells prou s'escarracen en que'ls n'hi facin cas, però... i cà! Després que en Miró i l'Ulled s'han assecat la gola a copia de predicar, quasi sense torna'ls-hi resposta, diuen: a votar?

—A votar.

I llestos, ja s'ha acabat! I això que no diguin que són sols els de la *Lliga*, són tots, començant pels reeublicans i acabant per en Ferrer i Barbarà, del comte de Romanones.

Lo de les vagues cada dia m'agrada menys per les raons que l'altra dia vos deia. Així com els d'en Calvet tots guanyen, en aquest conflicte tots tenen raó, patrons i obrers.

I ara veiam si podrà fer-se quelcom en la gran qüestió dels queviures; veiam si podrà posar-se un pedaç als estrips que en la economia nacional feren els idonis. És molt difícil, però amb bona voluntat...

Lo que hi trobat molt bé és la idea exposada per els d'aquí de que les societats cooperatives siguin les encarregades de fixar els preus al detall; ningú com la Càmera Regional pot fer-ho, és cert; ella pot suprimir els guanys i obligar als detallistes que s'han compromès a fer-ho a cumplir la seva paraula.

Ah!... No havèu vist? En Lerroux ens vol fer menjar pa d'aquell alemany, pa K. K. K. Vaja, home! I jo que em pensava que era francòfil!

Endemés encara hi ha gent que volen fer Carnaval. Sembla mentida. Mirèu, al primer que em preguntis:

—Que no'm conèixes?

Li respondré:

—Prou! Un mort que passa.

Bevem-hi.

MORITZ III

Sic transit gloria mundi!

Estos, Fabio, ¡ay dolor!, que ves ahora tipus esmortuïts, figures pàlides, foren un temps d'en Dato l'host superba. Era quan don Eduard, forquilla en l'aire, sense Corts que'l renyessin ni li moguessin la més lleu *jarana*, dirigia els destins d'aquest bon poble, i cobrava i pagava, i surgia i desfeia com li dava la gana, i es feia fer targetes de visita que deien: «Don Eduard, amo d'Espanya».

Quin temps aquell!... Portat per la fortuna a una altura per ell jamai somniada, el capdill dels *idóneos* pogué amb raó alabar-se de tení al seu entorn la patulea més ben disciplinada que ha tingut cap polític. Tot-hom era datista. No's trobava ningú que s'atrevis a aixecà el *gallo* ni que negar gosés l'immensa traça d'aquell home que, en mig del terrat:émol que'l món desilorigava, sabia mantenir-se fret i «incòlume», conservant l'amistat dels uns i els altres, des de l'alta maroma de la neutralitat impertorbable.

La premsa l'aplaudia, l'oposició callava; els revolucionaris, tot admirant d'en Dato l'arrogancia, deixaven per més tard els seus plans bèl·lics i es dedicaven a exportar patates. —Quin geni! Quin dentista!— deia la multitud entusiasmada.

I l'home, satisfet d'aquells elogis, que ell creia merecuts, centuplicava la seva «idoneïtat», ja prou visible, i vinga donà empleos a palades, vinga lubricà la «bona premsa», vinga aixamplar la taula perquè hi hagués més llocs per la «família» que a la porta esperava, i vinga, sobre tot, fer grans empréstitos i emissions de papé i mil coses rares per procurar-se els «fondos» que per sostení el punt necessitava.

Sonata LI

A s'ha acabat Montenegro com va acabar-se Serbia i Luxemburg, com quasi s'ha acabat Bèlgica.

No sé per què, però em sembla que'l rei Nicolau, després d'abandonar les seves muntanyes, al posar els peus a Italia i sense recordar-se de gendres ni de-nets, no podrà per menos d'exclamar:

—Italia porca! Perquè la veritat és que la tal senyora Italia està quedant tant malament com és possible; no ajuda a ningú, fa la guerra pel seu compte i convençuda del triomf dels seus aliats d'avui, reserva les seves forces per a el final de la lluita, qui sab si pera llençar-les contra els mateixos de qui se diu amiga avui, contra aquesta noble França que és el pit on van a clavar-se les sagetes més furioses dels imperis centrals.

Anglaterra sembla que s'ha convençut de que hi ha que apretar i apretar; Rússia se baralla per la seva banda, com lo que, és com un gegant, perdent o guanyant. Rússia hi torna a embestir a l'enemic, i així aquest no pot distreure's. Però i la Italia?

Guanyarem, n'estic segur de que guanyarem! Però és una llàstima que no hagi estat

«Què s'han fet aquells jorns? Què, aquella gloria?»

«On són les brillants tropes incomputables que a don Eduard seguien, mentres ell sigué l'amo de la caixa?... Pobre partit idóneo!... Va reunir-se al seu circol l'altra tarda, i sols van acudir-hi quatre soldats i un cabo. L'entusiasme s'ha apagat tot de cop. Com que ara en Dato ja no pot repartir brevas ni càrrecs! Com que l'immens «gran home» ja ha tornat a baixà a la mida exacta que abans d'ésser gran home tots li véiem!... És llei fatal. Sic transit!...»

Aixís passen les eminències buides; aixís moren les quadrilles idóneas, quan els falta l'amorós caloret de la *Gaceta*, i la clau del rebost, ail, va a mans d'altres.

C. GUMA

DE LA GUERRA

FETS CONEGUTS DEL 14 AL 20 DE GENER DE 1916

Per terra

Els fets militars més importants, durant la setmana passada, han succeït fora d'Europa. Han succeït a l'Àsia. Al Càucàs i a la Mesopotàmia, els turcs han sofert derrotes de consideració.

En el Càucàs, els russos han atacat, fent uns 1.000 presoners als turcs i agafant-los 10 canons i algunes ametralladores.

En la Mesopotàmia, les tropes angleses que van en auxili de la guarnició de Kut-el-Amara, han fet recular els turcs. Pot esperar-se que molt aviat—pot-ser a hores d'ara—els heroics defensors de Kut-el-Amara estàn ja socorreguts.

En el front italià, els austríacs realitzaren un important atac contra les trinxeres italianes del davant de Goritzia, apoderant-se d'algunes. Però els italians han contra-atacat, reconquerint les trinxeres perdudes.

La capitulació del Montenegro és un fet més aviat polític que militar. Hi ha motius per a creure que el rei Nicolau estava fa dies en tractes amb els austríacs. Això explicaria la facilitat amb que aquests se van apoderar de la formidable muntanya de Lovcen.

Per mar

Els austríacs neguen que el submarí francès *Foucault* els hagi enfocat un creuer ràpid del tipu *Novara*, com digueren els comunicats oficials de italians i francesos. Però de París insisteixen en la veritat de la nova.

Els navilis aliats han bombardejat repetidament l'entrada dels Dardanels i posicions properes.

Per l'aire

Hi ha hagut nombrosos bombardejos i combats aeris, però cap especialment remarcable.

REPICS

ENCARA se'n pot parlar? Sí? Doncs, apal! No creiem, ara definitivament i en serio, que'l cèlebre plet municipal arribi a ésser cosa major. Molt soroll i poques nous, vet'ho-aquí. En arribant a l'hora de les comissions, s'ha acabat el bròquil. Entengui's per bròquil el bullit, raons, etc.

Després ja hi tornarem, però francament, ja farà escudella tot això.

Una cosa notable hi hagué al nomenar-se, el·legir-se, o com vulguin dir-ho, les comissions del Consistori.

Per a l'especial de cultura ja cèlebre abans de néixer i en la que els republicans tinguerem majoria, els regidors de l'esquerra foren el·legits per 51 vots i els de la dreta per 27.

Vet'ho-aquí un pacte que no sorti gaire bé. Vostès ho entenen? No?

Doncs nosaltres tampoc.

Els senyors de la Defensa han telegrafiat an en Romanones, demanant-li l'immediat abaratiment de les subsistències, doncs l'actual situació—diuen—«es causa de hondo malestar que pueden aprovechar los enemigos del orden».

Els sempre l'orden; sobre tot no'ls toqueu l'orden.

I es compren. ¿Sabeu on el guarden l'orden, els senyors Esteves de la Defensa? A les caixes blindades del soterrani del Banc de Barcelona.

Estimat llegidor...

Si demà et desperta un espatec formidable de canonades no creguis pas que's tracti de cap revolució, ni de cap invasió alemanya.

No facis més que donar una ullada al full del calendari, i hauràs descifrat l'enigma. Veuràs que diu: Sant Alfons.

No anessis a creure que és que ja'ls tenim aquí.

Realment és que'ls hi tenim, aquí, però és que ja hi eren, i pensen quedar-s'hi fins que'ls treguin.

La festa dels Tres Toms fou un èxit.

Coxers i carreters s'han guanyat el tercer antorxat.

Mentres trenta mil obrers de diferents oficis van donant toms a la misèria per aquests mons de Déu, ells vinga anar a benehir l'animal i fer barrila, vinga empolainar-se i vinga ballaruga.

Si això no és solidaritat, que baixi Saturn amb el seu carro i que ho digui.

S'assegura que les eleccions de diputats tindran lloc a darrers del pròxim març.

Això és, després de les ventades. Llàstima que Eolo no bufi ben fort. Pot-ser se'n enduria la palla i deixaria el gra, Ens estalviariem la feina de garbellar.

Sembla que s'embolica la qüestió de les funeràries. Les que no pertanyen a la U. E. P. F. (aquí hi ha més lletres que en el partit nacionalista) no se conformen amb que aquesta frueixi de tots els privilegis i de totes les aventages. Trobem que tenen tota la raó.

Però això apart, ens escama una mica tota aquesta tètrega bellugadiga de funeràries. ¿Es que tenen notícia de una nova epidèmia? Es que per mor de les subsistències, és a dir de les no subsistències, creuen que tindran un auge en el negoci?

El diputat Miró és el que acompanya an els funerals en les seves gestions a Madrid. ¿Que pot-ser els hi pensa proposar que facin les urnes de ciment armat?

No s'acaba de veurer clar en la qüestió de les vagues. No serà precisament perquè molts

tinguin pa a l'ull. Perquè tal com se van posant les coses, aviat a l'ull hi podrem tenir qualsevol cosa, menys pa!

Ara vol fer mèrits.

En Royo Villanova, al visitar una biblioteca cultural de Madrid, ha trobat a faltar-hi els *Quaderns d'Estudi* que publica el nostre benemèrit Institut.

I, tot fent alabances a la publicació catalana, ha recomanat que s'adquirissin diets quaderns. Quan fou mort, el combregaren.

¿No la saben la gran notícia?

En Pich és presenta senador per Tarragona. Al Senat? Pobre home, tant jove!

Llegim en un butlletí de la diòcesis de Vic:

«El pare Ramon Cunill treballa per a establir a Vilar (Vic) un convent de Siervas del Sagrat Cor».

Cunill... Siervas...

Com poden veure, tot és caça.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Oim, número 8
Tinta Ch. Lorilleux y Cia

—Realment és ben feixuga la «costa de gener»!